

ÖSTERGÖTLANDS
HEMBYGDSFÖRBUND

VI ÄR
EN DEL
AV

Östergötlands Hembygdsblad

Stort julnummer!

Hembygdsbladet önskar en God Jul!

Nr 4-2018

ÖSTERGÖTLANDS HEMBYGDSBLAD

Utkommer med fyra nummer per år och ges ut av Östergötlands Hembygdsförbund, till vilket 95 föreningar med runt 19 000 medlemmar är anslutna.

Tidningen ges sedan 2016 ut digitalt och får distribueras fritt till alla medlemmar i förbundet. Tidningen finns även för fri nerladdning från förbundets hemsida www.hembygd.se/ostergotland.

Ansvarig utgivare

Denny Lawrot (förbundsordförande)
Sankta Marias Väg 252, 612 93 Finspång
Tel: 0708-12 06 00
E-post: denny.lawrot@centerpartiet.se

Utkommer

omkring 15/3, 15/6, 15/9, 15/12

Manusstopp

7/3, 7/6, 7/9, 7/12

Välkommen med textbidrag, foton och annonser!

Materialet skickas (e-postas helst) till kansliet. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera texter och bilder.

Annonsspriser

1/1 sida 1200:-
1/2 sida 600:-
1/4 sida 400:-

Östergötlands Hembygdsförbunds Kansli

Vasavägen 3, 582 20 LINKÖPING
Tel: 076-103 11 39
ostergotland@hembygd.se
www.hembygd.se/ostergotland

Omslagsbild

Ponnyridning på Mjölby hembygdsgårds julmarknad.
Foto: Kurt Hällvall.

INNEHÅLL:

Ordföranden har ordet	sid 3
Välbesökt Äldredagen 2018	sid 4
Gratis brandsläckare till föreningarna	sid 4
Prisutdelning till Årets Hembygdsbok	sid 5
Hembygd Öst gästade Enköping	sid 6
Ta steget in i nya Hembygdsportalen!	sid 7
Kulturarvstrappan i Tierps kommun	sid 8-9
Jul på Hembygdsgården i Mjölby	sid 10
Annonser & blandad info	sid 10-13

**Boka in vår Januari-
konferens: lör 26 jan
2019!**

**Föreningshuset
Fontänen, Linköping.**

**Ny lokal, nya tider,
nytt spännande
program!**

Se inbjudan HÄR:

VÄLKOMNA!

Ordföranden har ordet

När ni läser detta har ni förhoppningsvis stressat färdigt med alla julbestyr och i stället börjat fundera över vad som ska hända under 2019. Därför kommer jag att avsluta dagens spalt med att berätta om framtiden, men vi börjar med nutiden.

Folkkonståret börjar närma sig slutet även om utställningen blir kvar till 3 mars. Den 8 dec släpptes Östergötlands Museums årsbok, som tillägnats folkkonsten. Jag var där och hämtade några ex till Förbundet. Jag har inte hunnit "luläsa" boken, men helhetsintrycket är att man verkligen lyckats bra. De olika författarna beskriver folkkonst utifrån olika perspektiv på ett intressant sätt, och bilderna är bara de skäl att köpa denna årsbok!

Vårt avtal med Region Östergötland inför 2019 är också klart. Vårt uppdrag omfattar:

- Att fortsätta agera nod och stödja samverkan mellan de lokala föreningarna, samt att representera det ideella kulturarvet när det gäller regionala samverkansdialoger.
- Att utveckla verksamheten relaterat till insatser som rör kulturmiljö, natur och landskapsvård.
- Att arbeta för att fler människor kan ta del av hembygdsrörelsen och kulturarvet via t ex pedagogiska insatser mot barn och unga samt vuxna, aktiviteter för att levandegöra kulturarvet och främja insatser för jämställdhet, tillgänglighet, hållbarhet och mångfald i kulturlivet.

Härom dagen deltog jag på ett samråd i Mjölby anordnat av Region Östergötland. Syftet var att starta arbetet med en ny regional kulturplan 2020-2023. En möjlighet för oss som arbetar med kulturfrågor att påverka innehållet i den nya kulturplanen. Till min glädje kunde jag räkna in fyra representanter för de lokala hembygdsföreningarna. Bra jobbat. Det är viktigt att vi kliver fram var helst kulturen diskuteras och lyfter fram just kulturarvet som en viktig fråga.

Apropå ovanstående, är det åter dags för en nyss utskickad verksamhetsenkät från riksförbundet.

Som framgår av frågorna har vi ställt några egna från Östergötland. Jag vet att alla har mycket omkring sig, men jag vädjar till er att försöka ta er tid och svara på enkäten. Just kunskapen om den enorma arbetsinsatsen hembygdsrörelsen gör för att samla, vårda, och informera om det lokala kulturarvet, är vårt bästa argument när vi söker stöd och förståelse för våra insatser.

Hembygdsföreningen Gamla Reijmyre har firat 40-årsjubileum 30 nov, och som vanligt uppvaktade vi från förbundet med ett diplom. Likaså när Kvarsebo Hbf fyllde 70 år i oktober. Det har varit många föreningar som i år firat jämmt. Några av dem har valt att själva inte uppmärksamma dagen. Dessa föreningar kommer att få sitt diplom på posten.

Denny Lawrot överlämnar förbundets diplom till Per-Inge Jansson, ordförande i Hbf Gamla Reijmyre.

Vi och Östergötlands museum har nu kommit överens om att fortsätta de utbildningar i föremålsvård ute i hembygdsgårdarna, som varit så lyckosamma under året. Det blir en på våren och en på hösten 2019. Dessutom en fördjupad utbildning i något ämne, troligtvis bildhantering.

Jag vill också flagga starkt för vår Januarikonferens 26 jan. Vi har bytt lokal, så nästa år möts vi i föreningshuset Fontänen i Linköping. Ett spännande program väntar, så vik dagen för detta!

Låt mig avsluta med att tacka alla som på olika sätt bidragit till att lyfta fram hembygdsrörelsen och önska er en riktigt :

God Jul och ett framgångsrikt Gott Nytt År!

Denny Lawrot

Välbesökt Äldredagen 2018

Per-Ove Joelsson från Vreta Klosters Hembygdsförening språkar med besökare på Äldredagen 2018.

Text & foto: Jesper Ström

Äldredagen 2018 ägde rum den 9 oktober i hallarna på Konsert & Kongress i Linköping.

Leanlink på Linköpings kommuns kultursektion arrangerar detta stora, mässliknande evenemang som varje år tillägnas alla seniora medborgare, där mängder av utställare, underhållning och föreläsare drar ett anseeligt antal besökare.

Östergötlands Hembygdsförbund deltog för tredje gången i följd och delade ut hembygds kortor och broschyrer. Samtal med en annan utställare, släkt-

forskarföreningen DIS-filbyter, ledde till vidare planerat samarbete inför 2019. Som övriga ”montergrannar” hade förbundet medlemsföreningarna Vreta Klosters Hbf och Wist Hbf, som bl.a. sålde kortor, lotter och honungsburkar.

Att delta i Äldredagen rekommenderas starkt till övriga medlemsföreningar inför nästa år; det är både roligt, välbesökt och kostnadsfritt. Man kan till och med värva nya medlemmar och tjäna en slant på att sälja produkter!

Gratis brandsläckare till föreningarna

När Länsförsäkringar Halland i somras gick ut med erbjudandet om gratis pulverbrandsläckare till alla föreningar som täcks av Hembygdsförsäkringen, så var Östergötlands Hembygdsförbund inte sena med ett e-postutskick för att fråga sina medlemmar vilka som var intresserade.

Gensvaret blev raskt, varpå två lastpallar med 124 st. släckare levererades till förbundets vice ordförande Rolf Pettersson, som under hösten stod för den vidare utdelningen till 46 föreningar i länet.

Initiativet har uppskattas stort av både förbund och föreningar, och påvisar än en gång de förmåner man kan åtnjuta av ett medlemskap i hembygdsförbunden!

Jesper Ström, kansliet ÖHF

Lena Söderman från Torpa Hembygdsförening tar emot en brandsläckare från hembygdsförbundets Rolf Pettersson.

Prisutdelning till Årets Hembygdsbok

Utdelning av priset för Årets hembygdsbok skedde under närvaro av bl.a. Sveriges Hembygdsförbunds generalsekreterare Jan Nordwall (2:a f.v.).

Utmärkelsen Årets Hembygdsbok för böcker utgivna under 2017 tilldelades i år Tabergs Bergslags Hembygdsförening, Jönköping.

Sveriges Hembygdsförbund delar sedan några år tillbaka ut ett pris till någon av de ca 500 böcker som hembygdsföreningarna runt om i landet producerar varje år. I år delades priset ut i samband med en lokalhistorisk konferens förlagd till Taberg lördagen den 17 november, där ett 60-tal deltagare närvarade.

Hembygdsföreningen firade tidigare i år sitt 90-årsjubileum och har ca 350 medlemmar. Platsen är unik med sitt iögonfallande Berg. Där har det brutits malm i fem sekler men upphörde helt 1960.

Årets Hembygdsbok

Bokens titel är *Smålands Taberg - historien om ett samhälle*. Presentationen av hur boken arbetades fram visade på faktainhämtning från arkiv, allmänna kontaktskapande möten, personliga intervjuer, kartor och ett oerhört idogt arbete.

Deltagarna i bokprojektet gavs tillfälle att dela med sig av goda idéer och vad man bör tänka på när man publicerar sina resultat, exempelvis i en hembygdsbok. Målet var och är att skapa kunskap, för de som bor där nu och för kommande generationer.

Det lokalhistoriska rådet

SHF har ett lokalhistoriskt råd bestående av fyra sakkunniga ledamöter. Detta råd granskar inkomna böcker

er varefter en jury utser pristagaren. Av de 13 nominerade bokalster som lämnades in efter de regionala gallringarna utsågs ett förstapris och tre hedersomnämmanden. Dessa tre omnämmanden gick till Högsjö byaförening i Medelpad, Medåkers hembygdsförening i Västmanland samt Hyssna hembygdsförening i Västergötland.

Rådet framförde att inför nästkommande år skall fokus riktas mot årsböcker och prioriteras. För att rådet ska kunna bedöma årsboksutgivningen ska föreningarna lämna de tre senast utgivna böckerna. Närmare specificerat än så är inte anvisningarna i dagsläget.

Östergötland

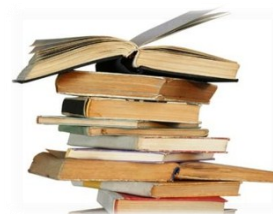
Östergötlands Hembygdsförbund tar emot årsböcker enligt ovan från föreningarna i länet. Efter utvärdering nomineras en årsboksserie som sedan anmäls till Sveriges Hembygdsförbund.

Avslutningsvis vill jag uppmana föreningarna i Östergötland att aktivt kämpa för utmärkelsen Årets Hembygdsbok!

Text och foto:

Roland Johansson, Nykils Hbf och ÖHF

**LÄS MER OM
UTMÄRKELSEN
ÅRETS HEMBYGDS-
BOK [HÄR](#):**

Hembygd Öst gästade Enköping

Ewa Wrede (t h) ger Hembygd Öst-gruppen en guidad visning av Enköping, bl.a en minipark där en av stadens söner, författaren Jan Fridegård, står staty.

Foto: Jesper Ström

Hembygd Öst är ett nätverk för regionala närligande förbund som träffas en gång varje höst för att dela erfarenheter och frågor över länsgränserna. Den 2 oktober samlades förbunden från Uppland, Södermanland, Västmanland, Stockholm och Östergötland i Enköping.

Anna-Lena Eriksson inledde med att berätta om sin hemförening Enköpings stads Hbf och deras fina hembygdsgård Wallinska gården, som tjänstgjorde som träffens värdlokal.

Härnäst delgav f.d. landsantikvarien Håkan Liby, som idag arbetar med kulturarvsfrågor på Region Uppsala, tankar om hembygdsrörelsens roll i den nya kulturarvspolitiken som antogs förra året. Sedan juli 2017 betraktas nämligen för första gången kulturarvet som ett eget politikområde. I Region Uppsalas kulturplan beskrivs kulturarvet som ett komplext begrepp som inte är statiskt, utan ändras ständigt i tid och rum beroende på samtidens uppfattning.

Kulturarvstrappan, ett samarbete mellan kulturarvsföreningar och Tierps kommun och skolor, presenterades av upplandsförbundets Eva Wrede, en av guiderna som arbetat med detta, och Kerstin Forss. *Kulturarvstrappan* drivs av kommunen och innehåller 9 lokala

besöksmål (ett för varje årskurs) med minst en kulturförening som värd på varje plats. Föreningarna får till och med en peng tilldelad för att kunna genomföra allt.

Detta projekt imponerade stort på Hembygd Öst-gruppen och ledde till nyfikna frågor hur man lyckats ro iland ett så framgångsrikt sådant. Kommunen har till och med slagit fast en kulturarvsgaranti, där alla elever efter avslutad skolgång ska ha tagit del av kommunens omfattande kulturarv (läs mer på sid 8 om projektet *Kulturarvstrappan*).

Efter lunchen som hölls på hotell Park Astoria, höll Eva Wrede en grundlig och generöst guidad vandring genom ett höstkyligt men vackert Enköping. Som avrundning fick gruppen även en kort visning av de stora pågående arkeologiska utgrävningarna av Stadshotellstomten som sker i mitt i stan. Där har bosättningar från ända tillbaks till sen medeltid hittats.

Tillbaka i Wallinska gården fortsatte eftermiddagen med diskussioner runt bl.a. Sveriges Hembygdsförbunds Hembygdsfond.

Östergötlands Hembygdsförbund avslutade 2018 års sammankomst genom att tacka ja till att arrangera nästa Hembygd Öst-träff 2019.

Text: Jesper Ström & Marie Andersson

Ta steget in i nya Hembygdsportalen!

Jag tror inte någon har missat att landets hembygdsföreningar fått nya hemsidor och att de gamla stängs vid årsskiftet. Många av landets föreningar är i full gång med att redigera och publicera på sina nya hemsidor. Det är fantastiskt att se all den energi som läggs ner och det fina resultat som det leder till.

En hemsida är viktig för att föreningen ska bli synlig för människor. Affischer på anslagstavlor och tidningsannonser i all ära, men vill vi följa vår vision *En levande hembygd öppen för alla*, behöver vi se till att vara synliga på den största anslagstavlan av dem alla: *webben*. Här kan vi berätta om vilka vi är, visa våra aktiviteter och vad som är på gång i föreningen. Det handlar om att underlätta för människor att ta steget – till kontakt, engagemang och i slutändan kanske medlemskap.

Samtidigt är många föreningar ännu inte på tåget. Är din förening en av dem som ännu inte tagit nacksving på "hemsidesfrågan"? Be då din ordförande att utse vem i föreningen som ska bli administratör för er nya hemsida. Personen bör ha viss vana och intresse av datorer och webben,

men det är viktigt att hela styrelsen känner ansvar för hemsidan och dess roll som skyltfönster mot omvärlden. Kom också ihåg att administratören kan utse två redaktörer som tillsammans kan bilda en hemsidesredaktion.

Uppdraget som hemsidesadministratör behöver inte vara betungande. Börja med det viktigaste: *Kontaktuppgifter, några rader om föreningen, en fin och inbjudande bild, ett par nyheter och information om kommande aktiviteter*. I den ordningen. Sen har man god tid på sig att fylla på och vidareutveckla hemsidan. Ta gärna en titt på länkarna nedan. Där kan du läsa mer om hur ni kommer igång.

När våren kommer har ni fått kläm på det hela och kan presentera sommarsäsongens aktiviteter för hela bygden. Något att se fram emot, eller hur?

Olov Norin, kommunikatör, Sveriges Hembygdsförbund

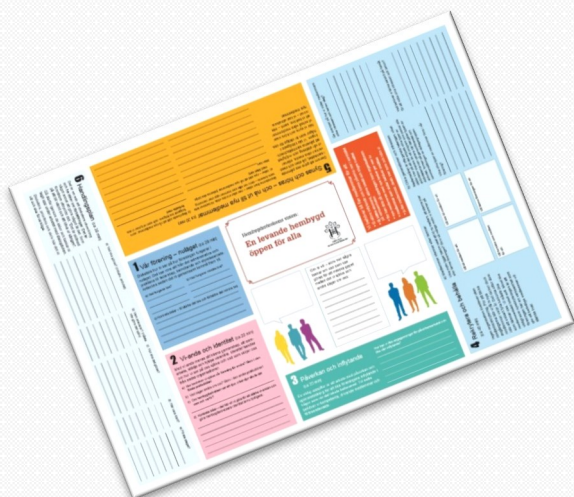
För att få tillgång till hemsidan, gör så här:

Föreningens ordförande (eller annan firmatecknare) anmäler vem i föreningen som ska vara administratör: <https://nya.hembygd.se/anmalan-administrator>

Den utsedda administratören kommer därefter få ett mail med instruktioner. Läs mer om SHF:s Hembygdsportal och hur man arbetar med sin nya hemsida här: www.hembygd.se/hembygdsportalen.

OBS! Kom ihåg att materialet från er gamla hemsida inte försvinner i januari, utan flyttas över till er nya hemsida.

Kom igång med Dialogduken för hembygdsföreningar!

Föreningsutveckling är ett av hembygdsrörelsens tre fokusområden åren 2018-2022. Ett utmärkt, roligt och väldigt konkret sätt att arbeta med detta är "Dialogduken". Den är framtagen av **Studieförbundet Vuxenskolan**, och har omarbetats just för hembygdsrörelsen. Starta ett samtal i föreningen om det framtida utvecklingsarbetet med hjälp av duken!

Duken finns nu tryckt i nya upplagor hos **Sveriges Hembygdsförbund** och är **gratis** för alla hembygdsföreningar! Beställ den genom SHF:s kansli på kansli@hembygdsforbundet.se eller på tel: 08-34 55 11, vx.

En handledning finns även att ladda ner [HÄR](#)!

Kulturarvstrappan i Tierps kommun – alla skolelever får uppleva det lokala kulturarvet!

Text: Viktoria Hallberg, Sveriges Hembygdsförbund

Visning av ånghammaren i Karlholm
för elever i Tierps kommun, Uppland.
Foto: Louise Magnusson.

Under två höstveckor får Tierps alla grundskole-
elever besöka olika kulturmiljöer i kommunen.
Det sker varje år i samarbete med lokala kulturarvs-
föreningar. Syftet är att alla elever i kommunen ska få
uppleva det lokala kulturarvet och känna stolthet över
sin historia. Det är också ett sätt att ta tillvara kom-
munens kulturarv och den stora kunskap som finns
lokalt och ge det vidare till nästa generation.

– Många kulturarvsföreningar efterfrågade mer kon-
takt med barn och unga. Samtidigt antog kommunen
en ny vision om att ta tillvara det lokala kulturarvet,
att kommunens unga ska få uppleva och känna stolthet
över det. Då började vi forma projektet Kulturarvs-
trappan, säger Louise Magnusson, kultursekreterare i
Tierps kommun i Upplands län.

Kulturarvstrappan har byggts upp stegvis under flera
år av kultur- och fritidsförvaltningen i samarbete med
lokala kulturarvsföreningar. Under 2018 deltog alla
årskurser för första gången, från sexårsklass till års-
kurs nio. Det är runt 2 000 elever från elva skolor.

Programmet är upplagt efter läroplanen och anknyter
till de olika historiska perioderna eleverna läser om.
Eleverna lämnar historieböckerna i klassrummet och

upptäcker att historien faktiskt kan finnas runt husknu-
ten. Många fler ämnen berörs också som matematik,
idrott och hälsa och hemkunskap. Ett annat syfte är att
främja självkänsla, förståelse och trygghet hos eleverna
na vilket ingår i skolans uppdrag och värdegrund.

– Vi har ju så mycket fantastisk historia i vårt när-
område. Kulturarvstrappan är en kulturarvsgaranti för
hela grundskolan. De yngsta eleverna i årskurs ett be-
söker Vendel och får lära sig mera om järnåldern.
Sedan arbetar man sig framåt i tiden, förklarar Louise
Magnusson.

Varje skola i kommunen har ett kulturombud som
underlättar dialogen mellan skola och kommu-
nen. De träffas ett par gånger per år. De medverkande
föreningarna samlas för en kickoff på de olika besöks-
målen varje år. Under 2018 var träffen i Tobo och en
museipedagog från Upplandsmuseet föreläste. De får
också ett mindre arvode. Kostnaderna för elevernas
resor kan hållas låga då de samordnas av kommunen.
Totalt landar hela satsningen på drygt 100 kronor per
elev och år.

Amanda Bergh är lärare för årskurs fem och också
medlem i hembygdsföreningen i Söderfors. Hon är

uppvuxen i trakten och vill ge nya generationer del av ortens rika kulturarv.

– Vi tar emot tre klasser per dag och de får gå i olika stationer, bruksvandringen, smedjan och bagarstugan. De får både teori och praktik och inte minst kunskap om kvinnornas historia. Väl hemma får eleverna en frågesport med frågor om dagen som uppföljning. Det tycker de är kul!

Fakta om de olika besöksmålen, årkurs för årkurs:

- Förskolan deltar sedan 1987 i ett folkmusikprojekt med folkmusikpedagoger. Eleverna möter både musiken, instrumenten och berättelserna.
- I årskurs ett åker eleverna till Vendel, platsen som har givit upphov till en hel tidsperiod i Sveriges historia, före vikingatiden år 550-800 e Kr. Vårdar här är Vendels hembygdsförening som har hand om Vendel-tidsmuseet, Mariebergs skolmuseum, lantbruksmuseet och en väderkvarn.
- Samtidigt åker årskurs två till Hållnashalvön och kulturreseptatet Lingnåre. Här finns spår av bostäder, odlingar och gravplatser efter människor som bott här under vikingatiden. Vårdar under Kulturarvstrappan är Hållnäs hembygdsförening.
- Årskurs tre besöker Örbyhus slott vid Vendelsjön med anor från medeltiden. Och det var ju här kung Erik XIV satt fången under sina sista år i livet. Eleverna gör en resa i tid och rum med vårdar från föreningen Kultur vid Örbyhus slott.
- Till Herrgårdsbyggnaden i Västland åker årskurs fyra. En gång bodde ägaren till Västlands bruk här. Senare fick gratialister, smedsänkor från bruket, flytta in. Sedan 1961 har den dock tillhört Västlands hembygdsförening som också är vårdar under besöket.
- Årskurs fem åker till Söderfors bruk som ligger på en ö i Dalälven. Här fanns de förutsättningar som behövdes för att starta produktion av fartygsankare på 1600-talet. En av smedjorna finns kvar tillsammans med stora delar av bruket. Här finns också en bagarstuga där man kan testa på att baka på kulturhistoriskt vis. Vårdar här är Söderfors hembygdsförening.
- I årskurs sex åker eleverna till Karlholm där man kan se Sveriges enda anghammare - i drift. Den finns i Lancashiresmedjan som med sin moderna teknik invigdes 1880. Skolstugan har också gamla anor och

Ovan: Årskurs fem besöker Söderfors bruk och hembygdsförening. "Det var roligt att få prova på att baka bröd som man gjorde förr i tiden", tyckte Alva Andersson. Joel Lindfors tyckte att "det var roligt att få prova sakerna i den gamla ankarsmedjan." "Det var intressant att få veta mer om hur det var i Söderfors förr i tiden" tyckte Isabella Silva Jorquera.

bruksägaren ordnade redan 1739 undervisning för barnen på orten.

- Vallonbruket i Lövsta var Sveriges största under 1700-talet. Hit åker eleverna i årskurs sju. Eftersom bruket härjades av brand under början av seklet byggdes det upp enligt en fulländad barockplan. Här syns tydlig skillnad mellan herrgård och arbetarbostäder, åtskilda av tre bruksdammar.
- I årskurs åtta får eleverna prova på både smide och sågning i Strömsbergs bruk. Järnhanteringen där upphörde 1920 för en ny epok med skogen i centrum som då tog sin början. Runt bruket och i kolgården kolades timmer från skogen och restprodukter från sågen. Vårdar under Kulturarvstrappan är Strömsbergs bruks Samarbetskommitté som visar.
- I Tobo bruksmuseum ryms hela 1900-talet med tillverkning av skidor, radio- och TV-apparater, snickerifabrik och Monark-koncernens mångskiftande verksamhet. Eleverna i årskurs nio får prova att svetsa ihop radiomottagare. Kulturföreningen T är värd.

Jul på Hembygdsgården i Mjölby

En fiskdamm glädde barnen på julmarknaden i Mjölby den första advent.
Foto: Kurt Hällvall.

Den första advent arrangerade Mjölby Hembygdsförening "Jul på Hembygdsgården", i samarbete med bl.a. Mjölby Ungdomsmusikkår som marscherade från centrum till hembygdsgården och Mjölby city.

Förutom att ca 20 hantverkare var på plats och sålde sina alster, var fokus lagt på aktiviteter för barnen. Där fanns t.ex. ponnyridning, fiskdamm och en tomte som tog emot barnens önskelistor.

Föreningen hade även kaffeservering, glöggförsäljning, loppis och bjöd på ärtsoppa som värmdes skönt i det lite gråkalla vädret. Uppskattningsvis 1000 besökare kom till den vackert julpyntade hembygdsgården!

Ingrid Muhrman, Mjölby Hbf

Östergötlands museums årsbok

Hembygdsföreningarna och deras föremålsamlingar står i ett alldeles särskilt fokus i Östergötlands museums fina årsbok *Den glömda konsten – folkkonst i Östergötland*. Boken är ett delresultat av samarbetsprojektet *Folkkonståret 2018*, där museet, hembygdsförbundet, hemslöjden och Linköpings universitet inventerade hembygdsgårdarna i jakt på föremål till utställningen *Det blå skåpet*. Boken finns nu att köpa från museet. OBS: medlemmar i förbundets föreningar har 25% rabatt!

*Östergötlands museum &
Östergötlands Hembygdsförbund*

Efterlysning!

Från mars nästa år kommer **Östergötlands museum** att vara stängt under minst 2 år för renovering. Under tiden kommer personalen bl.a. att jobba med att synas ute i länet. Nu söker museet och enheten **Kulturarv Östergötland** samarbetspartner, och frågan ställs också till hembygdsföreningar.

- Vill ni att vi ska komma ut till er och ha någon publik aktivitet tillsammans med er?
- Finns det redan inbokade evenemang där vi kan komplettera med något?

Föredrag, musik, lekaktivitet, fotovisning... Uppslagen är många och vi bollar gärna idéer med intresserade föreningar!

Hör av er till Lena Lindgren, 070 – 191 92 54, lena.lindgren@ostergotlandsmuseum.se eller Anja Praesto, 070 – 180 67 46.

Kulturarv Östergötland

Sök bidrag till kulturarvsarbete hos Riksantikvarieämbetet!

Bidrag till kulturarvsarbete är statliga medel som Riksantikvarieämbetet fördelar till insatser med syfte att bevara, använda och utveckla kulturarvet.

Under 2018 fördelade Riksantikvarieämbetet 16 miljoner kronor till arbetslivsmuseer, hembygds- museer och ideella kulturarvsverksamheter. Av den totala summan var 8 miljoner reserverade för arbetslivsmuseer.

Det är [förordning \(2017:628\) om statsbidrag till kulturarvsarbete](#) som styr bidragsgivningen. Bidraget betalas ut i förskott. Den som söker anger själv hur länge projektet kommer att pågå.

Vem kan söka?

Bidrag kan sökas av arbetslivsmuseer, hembygds- museer och ideella kulturarvsverksamheter som syftar till att bevara och utveckla kulturhistoriska värden. Dessa värden kan vara såväl fysiska som immateriella. Verksamheten ska vara tillgänglig för allmänheten, eller avses att bli det.

Organisationen som söker ska vara stabil och ha en dokumenterad verksamhet. Sökanden måste vara en juridisk person (till exempel en ideell förening, ett aktiebolag eller en stiftelse).

För vad kan man söka bidrag?

Bidrag kan sökas för insatser som syftar till att bevara, använda och utveckla kulturarvet. Projektet ska vara tydligt avgränsat från ordinarie verksamhet och ha ett start- och slutdatum.

OBS: Projekt inom byggnadsvård och byggnation kommer inte att prioriteras. För projekt inom byggnadsvård hänvisar vi i första hand till [länsstyrelsens bidrag till kulturmiljövård](#).

Nästa ansökningstillfälle är i början av 2019!

LÄS MER PÅ DENNA SIDA:

Bli experter!

Bli belönade!

Läs mer och anmäl er idag >>
sakerforeningsgard.se

I december 2018 lanseras *Säker föreningsgård* som ger er både kunskap, handfasta åtgärdsplaner och ekonomisk belöning i form av en självrischeck (värde 9 300 kr). För att certifieras som Säker föreningsgård krävs att minst en person i styrelsen genomgår webbkursen eller studiecirkeln *Säker föreningsgård* samt att föreningen uppfyller tio grundläggande skadeförebyggande krav.

0200-22 00 55 | forsakring@hembygdsforbundet.se
facebook.com/hembygdsforsakringen | hembygd.se

Glöm inte att söka regional bygdepeng!

Hos Länsstyrelsen kan Bygdepengen sökas av lokala utvecklingsgrupper på landsbygden i hela länet, samt i småorter med färre än 1 000 invånare. Endast en grupp i varje geografiskt område kan få regional bygdepeng. Utvecklingsgruppen ska bjuda in alla som bor i området att delta.

Maxbeloppet är 6 000 kr. Länsstyrelsen och Region Östergötland står tillsammans för två tredjedelar av den totala summan till varje utvecklingsgrupp med ett tak på 2 000 kr var.

Ansökan lämnas in till kommunkontoret under början av året, och ska avse kostnaderna för det planerade utvecklingsarbetet.

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

[LÄS MER PÅ
LÄNSSTYRELSENS HEMSIDA!](#)

Nyfiken på släktforskning?

Släktforskarföreningen DIS-Filbyter har forskarlocal sex dagar i veckan på föreningshuset Fontänen i Linköping.

Vi har också lokal verksamhet i

Mjölby, Vadstena, Motala, Åtvidaberg

Som ny släktforskare får du intro av personlig handledare (förbokas) under två timmar.

Vi erbjuder också kurser programinslag i ex den lokala hembygdsföreningen

För öppettider och kontakt på respektive ort, kolla på hemsidan. dis-filbyter.se så att det inte är stängt p.g.a. helg eller av någon annan anledning.

Hembygdsforska hos Regionarkivet!

Du vet väl om att du kan forska om din hembygd hos oss på Regionarkivet i Östergötland. Vi har handlingar från 1791 och framåt. Här finns dokument från hela Östergötland och från din hembygd. Hos oss finns handlingar om:

- ✓ Landstingsfullmäktige
- ✓ Länslasarett
- ✓ Epidemisjukhus
- ✓ Landstingets fastigheter
- ✓ Patienter
- ✓ Barnbördshus
- ✓ Landstingets personal
- ✓ Barnhem
- och mycket mer...

Telefon: 010-103 71 75 (öppet 8-12) • regionarkivet@regionostergotland.se

Region
Östergötland

Vi ger ut böcker!

En axaröv ur vår tidigare utgivning:

Brevens Bruks hembygdsförening: Brevens Bruk, bruksliv i järnets tecken
Knutby-Faringe-Bladöcker hembygdsförening: Bygden som steg ur havet
Fanthyttans bygdeförening: Fanthytan
Borensbergs hembygdsförening: Från Husbyfjäl till Borensberg
Lima, Rörbäcksnäs och Transtrands hembygdsföreningar: Gränsland
Hafsta byalag: Hafsta genom tiderna
Föreningen Händakvarn: Händakvarn
Idre hembygdsförening: Idre bygdebok del 1, 2 och 3
Kvistholmsgruppen: Kvistholmskrönikan
Ragnarö byalag: Livet i ragnarö
Norra Vi hembygdsförening: Norra Vi
Norra Vi hembygdsförening: Ydrebo
Torpa hembygdsförening: Om Torpa kyrka
Torpa hembygdsförening: Skrävör och visor
Reftele hembygdsförening: Reftelebygd
Röls hembygdsförening: Rölsminnen
Röls-Svanshals byalag: Svanshalsminnen
Stoby historieförbund: Stoby by
Säma fornminnesförening: Särnå

Upplands-Bro Kulturhistoriska förening: Upplands-Bro från då till nu
Birgitta Olsson: Bondeupproret i Skåne
Johan Birath: Brännvin, vatten och bröd. Del 1 och 2
Johan Birath: Ekeby sockenstämmor 1787-1818
Johan Birath: Mordet i Hycklinge
Johan Birath: Mordet i Ljungstorp
Johan Birath: Mordet i Mjölby
Johan Birath: Mordet vid Stjärnesand
Johan Birath: Spöken i Östergötland
Berit och Larsen Fjellman: Dalsland och gränsbygden. Del 1 och 2

Erik Jonsson: De första Ormsjöutvandringarna. Del 1 och 2
Bror Steen: En Parvells minnen från Häggstad Norrgård
Osten Andersson: Fjärdingsman i skärgården
Osten Andersson: Önskar
Rune Andersson: Folket på Rygge by
Tony Hagström: Från bondby till municipalsamhälle (Kisa)
Bengt-Åke Bengtsson: Från Östra stambanan till Ostfänken/Göteborgsbanan
Anders Ejdervik och Anders Dahlin: Grövelsjöfjällen, gränslösa fjäll
Sten-Olof Ragnar: Gårdar och stugor i Åsbo
Lennart Nilsson: Gårdarna utmed Lagans strand

Sven Thunin: Historien om Myggsjön
Verner Lindblom och Bengt Råslad: Lexikon, Västergötlands tidiga historia
Bo Werkström: Lunds Timmer AB
Per-Anders Lundh: Mellan Lijeholmen och Somvik
Mona Söderbäck: Mitt Odeshög
Bo Jansson: Mjölby industrihistoria
Gudrun F. Brännberg: Målare i Medelpad
Kajsa Karlsson: Människor, mark och skiften i Knipered under 250 år
Anita Kindstrand: Ordstav och talesätt i Unnarbybygden
Rosa Lindeberg och Majken Sörman-Olsson: Rosas bok
Torbjörn Ljungqvist: Råfors
Eva Fagerberg: Sankta Ingrid av Skänninge
Alice Andersson: Skeppsås kyrkogård
Catherine Lagercrantz: Tamms på Österbybruk
Eje Fasth: Tranås hemmusikkår 110 år
Göran Källgård: Vargjakt, emigranter och en drucknad griskulting
Mikael Edberg: Ytterbyns gårdar och torp

och många fler...

Atremi

Axstad Södergård,
0142-171 00

595 94 Mjölby
info@atremi.se

www.atremi.se

På Mjölby hembygdsgårds julmarknadsdag den första advent, stod Karine Andersson och Sture Holmberg i hembygdsföreningens affär, som finns inrymd i museibygnaden.

Foto: Kurt Hällvall.

Medlemsföreningar!

Besökare Museum
Musik Midsommar Remisser
Evenemang Skolan Utflykter
Arbetade timmar

Ni hjälper väl till att svara på **Sveriges Hembygdsförbunds enkät** om hembygdsrörelsens verksamhet 2018? Denna statistik är ett av de viktigaste verktygen för att påverka rörelsens inflytande i samhället. Alla svar behövs!

Gör detta senast 20 januari via denna länk:

God Jul till alla Hembygdsbladets läsare!

